

Umre tavafı nasıl yapılır? Hangi dualar okunur?

İzmir/Pınarbaşı'ndan Kaya Kireççi: "Umre tavafını izah eder misiniz? Yapılışı, hikmetleri ve tavaf esnasında okunan duâlar hakkında bilgi verir misiniz? Tavaf esnasında Cevşen, Tahmidiye, Sekine vb. gibi duâlar okunur mu?"

Hac aylarında hac yolculuğu, hac ayları dışında da umre yolculuğu ibadet amaçlı ve ibadet nitelikli güzel yolculuklardandır. İbadet niyetiyle olunca her adımı, her soluğu, her karesi ibadet hükmüne geçiyor ve sevap kazandırıyor. Hac ve umre zamanlarında yeryüzü adeta tek bir ağız, Bediüzzaman'ın ifadesiyle tek bir insan hükmünde, azametine nispeten büyük bir sada ile Allahü Ekber sesleriyle çınlıyor, semavatı çınlatıyor, berzah âlemlerinde dalga dalga bu sada yayılıyor.¹

Hacda ve umrede tavaf, öncelikle bir emirdir ve ibadettir. Bu emir ve ibadet, mü'mini kâinatın ritmine uydurarak büyük bir tefekkür kapısı açıyor. Kâinatta maddenin en küçük yapıtaşı olan atomdan tutun, en büyük kürelere, gezegenlere, yıldızlara ve galaksilere kadar her şey dönüyor, her şey Allah'ın emrine teslimiyet içinde tavaf halindedir. Hesapsız, sayısız, sınırsız atomların çekirdekleri etrafında sayısız elektronlar döndükleri gibi, gezegenler güneşleri etrafında dönerler, güneş ve yıldızlar galaksileri içinde belirli bir yörünge çerçevesinde dönerler, dev galaksiler kendi çekirdekleri etrafında dönerler. Kur'ân bu baş döndürücü dönüşleri, "Her biri bir yörüngede yüzmektedir"² âyetiyle haber veriyor.

İşte yüz binlerce Müslüman Kâbe'nin etrafında Allah deyip dönerlerken, kâinatın bu eşsiz ritmine ayak uydurmuş olurlar. Kâbe'nin etrafında dönen Mü'minlerin yörüngesine kendini bırakan Müslüman, bu ibadetin hazzıyla yıkanır, arınır ve günahlarından bağışlanır.

Kâbe'yi tavafa Hacerü'l-Esvedin hizasından başlanır. Hacerü'l-Esved hizasına gelmeden az önce, "Allah'ım! Senin rızan için umre tavafı yapmak istiyorum. Bunu bana kolay kıl ve benden kabul eyle!" diye niyet edilir. Hacerü'l-Esved yakındaysa öpülerek, uzaktaysa elin içiyle selâmlanır. Ellerin içi omuz hizasında kaldırılıp Hacerü'l-Esved'e doğru uzatılır. Bu esnada "Bismillahi Allahü Ekber" denilir. Böylece

Hacerü'l-Esved selâmlanmış olur.

Burada durulmaz, Kâbe soluna alınarak tavafa başlanır. Kâbe'nin etrafında her dönüş bir şavttır. Tavaf yedi şavttan oluşur. Tavaf yaparken çeşitli duâlar okunabilir. Tövbe ve istiğfarda bulunulabilir. Allah zikredilebilir. Burada okunan duâların Kur'ân'dan veya hadislerden iktibas edilen duâlardan olması daha faziletlidir. Meselâ "Rabbena âtina fi'd-dünya haseneten ve fi'l-âhireti haseneten ve kınâ azâbennâr." (Ey Rabbimiz! Bize dünyada iyilik ver. Ahirette de iyilik ver. Bizi Cehennem azabından koru!) âyeti bir Kur'ân duâsıdır. Ve namazlarda okuduğumuz gibi, tavaf esnasında da okuyabiliriz. Diğer duâlar da okunabilir. Tavaf esnasında Cevşen okunabileceği gibi, tahmidiye ve sekine gibi Kur'ân âyetlerinden muktebes duâlar da okunabilir. Veya başka duâlar da okunabilir. Duânın Arapça okunması şart da değildir. Herkes kendi lisanınca duâlar da yapabilir. İçimizden geçenler, istek ve ihtiyaçlarımız kendi dilimizce zikredilip istenebilir. Hiç duâ yapılmaması da tavafta bir eksiklik değildir. Duâlarımızı mümkün mertebe Kur'ân, hadisler veya Cevşen gibi vahye dayalı metinler okuyarak yapmak şüphesiz en faziletli olanıdır. Çünkü bizim dünyada ve ahirette ne ihtiyacımız varsa âyetlerde, hadislerde veya cevşende duâ diliyle zikrini bulmuştur. Onun için hazır elimizde Kur'ân, hadisler ve cevşen varken ne isteyeceğimizi düşünmeye gerek de yoktur. Duâda esas olan, duâyı sessizce ve içtenlikle yapmaktır. Bağırarak veya yüksek sesle ağlayarak duâ yapmak doğru değildir. Tavaf yapan diğer insanları rahatsız etmemek gerekir.

Tavaf esnasında malayani konuşmaktan kaçınmalıdır. Genelde tefekkürü tercih etmeli ve gereksiz kelâm etmemelidir.

Tavaftan sonra sa'y yapacak erkeklerin tavafın ilk üç şavtında remel yapmaları sünnettir. Remel, kısa adımlarla koşar gibi ve omuzları silkerek çalınmlı yürümektir. Tavaf ara vermeden yapılır. Fakat namaz için kamet getirilmesi, abdest bozucu bir hâlin meydana gelmesi, yorulmak gibi sebeplerle tavafa ihtiyaç ölçüsünce ara verilebilir. Meselâ kamet getirilmişse namaza durulur, tavaf namazdan sonra tamamlanır. Abdest alma ihtiyacı doğmuşsa abdest alınır veya yorulmuşsa biraz dinlenip tavafa kaldığı yerden devam edilebilir.

Tavaftan sonra, mümkünse makam-ı İbrahim'in arkasında, orada yer yoksa herhangi bir yerde iki rekât tavaf namazı kılınır ve duâ edilir.

DUÂ

Ya Mucîbe'd-Daavât! Yolculuklarımızı hayırlı, tavafımızı makbul, sa'yimizi meşkur, haccımızı mebrur, umremizi kabul eyle! Niyetimizi hayırlı amellerle tezyîn kıl!

Amelimizi güzel niyetlerle mebrur kıl! Bizi halis niyetsiz ve güzel amelsiz eyleme!
Âmin!

Dipnotlar:

1- Lem'alar, s. 131. 2- Yasin Sûresi: 40.